

ततस्तान् शरजालेन सन्निवार्य महारथान् । पार्थः समन्तात् समरे प्रेषयामास मृत्यवे ।
 शल्यस्तु समरे जिष्णुं क्रीडन्निव महारथः । आजघानोरसि क्रुद्धो भलैः सन्नतपर्वभिः ।
 तस्य पार्थो धनुस्त्रिंशत् हस्तोवापञ्च पञ्चभिः । अथैनं सायकैस्तोत्थोर्ध्वं विव्याध मर्मणि ।
 अथान्यद्गुरुरादाय समरे भारसाधनं । मद्देश्वरो रणे जिष्णुं ताडयामास रोषितः ।
 त्रिभिः शैर्माहाराज वासुदेवश्च पञ्चभिः । भीमसेनश्च नवभिर्बाहोरसि चार्पयत् ।
 ततो द्रोणो महाराज मागधश्च महारथः । दुर्योधनसमादिष्टौ तं देशमुपजग्मतुः ।
 यत्र पार्थो महाराज भीमसेनश्च पाण्डवः । कौरवस्य महासेना जघ्नतुः सुमहारथौ ।
 जयत्सेनस्तु समरे भीमं भीमायुधं युधि । विव्याध निशितैर्वाणैरष्टभिर्भरतर्षभ ।
 तं भीमो दशभिर्विद्धा पुनर्विव्याध पञ्चभिः । सारथिश्चास्य भलेन रथनीडादपातयत् ।
 उद्धान्तैस्तुरगैः सोऽथ द्रवमाणैः समन्ततः । मागधोऽपस्ततो राजा सर्वसैन्यस्य पश्यतः ।
 द्रोणश्च विवरं दृष्ट्वा भीमसेनं शिलीमुखैः । विव्याध वाणैर्निशितैरष्टभिर्भरतर्षभ ।
 तं भीमः समरस्त्राघीं गुरुं पितृसमं रणे । विव्याध पञ्चभिर्भलैस्तथा षष्ठ्या च भारत ।
 अर्जुनस्तु सुशर्माणं विद्धा बर्जभिरायसैः । व्यधमत्तस्य तत्सैन्यं महाभ्राणि यथाऽनिलः ।
 ततो भीमश्च राजा च कौशल्यश्च दृढदलः । समवर्तन्त संक्रुद्धा भीमसेनधनञ्जयौ ।
 तथैव पाण्डवाः गुरुराष्टयुधश्च पार्षतः । अभ्यद्रवन् रणे भीमं व्यादितास्यमिवान्तकं ।
 शिखण्डी तु समासाद्य भारतानां पितामहं । अभ्यद्रवत् संहृष्टो भयं त्यक्त्वा महारथात् ।
 युधिष्ठिरमुखाः पार्थाः पुरस्कृत्य शिखण्डिनं । अयोधयन् रणे भीमं सहिताः सर्वसञ्जयैः ।
 तथैव तावकाः सर्वे पुरस्कृत्य यतव्रतं । शिखण्डिप्रमुखान् पार्थान् योधयन्ति स्म संयुगे ।
 ततः प्रवृत्ते युद्धं कौरवाणां भयावहं । तत्र पाण्डुसुतैः सार्द्धं भीमस्य विजयं प्रति ।
 तावकानां जये भीमो ग्लह आसीद्विशम्पते । तत्र हि द्यूतमासक्तं विजयायेतराय च ।
 धृष्टद्युम्नस्तु राजेन्द्र सर्वसैन्यान्यचोदयत् । अभिद्रवत् गाङ्गेयं मामैष्ट रथसत्तमाः ।
 सेनापतिवचः श्रुत्वा पाण्डवानां वरुथिनी । भीमं समभ्ययान्तूर्णं प्राणांस्त्यक्त्वा महाहवे ।
 भीमोऽपि रथिनां श्रेष्ठः प्रतिजग्राह तां चमूं । आपतन्तो महाराज वेलामिव महोदधिः ।
 इति श्रीमहाभारते भीष्मपर्वणि भीष्मवधपर्वणि भीमार्जुनपराक्रमे पञ्चदशाधिकशतोऽध्यायः ॥ ११५ ॥
 ॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ कथं शान्तनवो भीमो दशमेऽहनि सञ्जय । अयुध्यत महावीर्य्यः पाण्डवैः सह सञ्जयैः ।
 कुरवश्च कथं युद्धे पाण्डवान् प्रत्यवारयन् । आचक्ष मे महायुद्धं भीमस्याहवशोभिनः ।
 ॥ सञ्जय उवाच ॥ कुरवः पाण्डवैः सार्द्धं यदयुध्यन्त भारत । यथा च तदभूद्युद्धं तत्ते वक्ष्यामि साम्प्रतं ।
 गमिताः परलोकाय परमास्तैः किरीटिनः । अहन्यहनि संक्रुद्धास्तावकानां महारथाः ।
 यथाप्रतिज्ञं कौरव्यः स चापि समितिञ्जयः । पार्थानामकरोद्भीमः सततं समितिञ्जयं ।
 कुरुभिः सहितं भीमं युध्यमानं परन्तप । अर्जुनश्च सपाञ्चालं संग्रयो विजयेऽभवत् ।

५१६

५१७

५१८

५१९

५२०

५२१